

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VIme, 1480

Prima pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermo

qui facit voluntate prius mei qui in celis est: Jo. 6. hec est at voluntas prius mei qui misit me. ut ois qui videt filium et credit in eum. habeat vitam eternam. Ille vero credit in filium qui ea facit que ipse dei filius mandauit: Ipse intrabit in regnum celorum: regnum celeste debet merito dari ei qui facit voluntate prius celestis. qui pro remunerat filium non ahemus. sed propriis bonis. Rursum dignum est eum qui credit sic in filio quod eius seruat mandata esse in regno celorum. ubi Christus est. Jo. 17. pro quo dedisti mihi. volo ut ubi sum ego. et illi sint mecum ut videant claritatem meam quam dedisti mihi

Unica octava post penthe. Sermonis quinquagesimi septimi. Prima pars A

Dmo quidam erat diuines qui habebat regnum. Luc. 16.

Sic dicit Christus. Opponio quedam errornea ingenita est mortalibus quod angustia etima et bona minuit. et hoc est illa oppositio quod hoies credunt se quietum possident in sua vita possidere ut dominum. cuius con-

trairem tunc appetunt quoniam de temporalibus istis oportet deo reddere ratione. cum enim dominus est dispensator reddat alteri ratione manifestum est. quia homines non sunt domini temporali sed dispensatores. Et hoc totius declaratur in parola patris euangelii de villico iniqtatis. quod in tres partes dividitur. primo ponit citationem villici ad reddendum rationem. secundo explicat eius sagacitas ad futurorum prissionem. ibi. ait autem villicus intra se. 3. amenda te ipsum prudencia ad nostram eruditum. ibi. Et laudauit dominus. B. Circa primum tria facit. permittitur enim villicatus amissio: hoc quidam erat diuines: hoc iste deus est omnipotens qui homo dicit. eo quod hominem singularem habeat curam et pudentiam. ac si homo esset. ipse vero diuines est. cuius est eternus et terra et oia que in eis sunt. de cuius dominus dicit Agnes virgo. cuius opes numerus deficitur. cuiusque diuinitate non defractur. et attende quod mundani hoies illi dicitur diuinitate. qui bonis temporalibus habundat. Sed hoc non est verum. quod omnino de seipso reddendum est non faciunt diuinitates. Et id bonis temporalibus ille diuines est. qui ostendit diuinitates. Thos. 5. Sufficiebat nobis paupertas nostra. sed ille est diuinitas qui habundat que sibi tolli non possunt. et hec sunt vere diuinitates vatum et gracie quibus omnibus diuines est deus omnipotens. Ipse enim est diuines infinita bonitatem. Ro. 2. an diuinitas bonitatis dei contemnit. Diuines est multitudine mie. Eph. 2. deus qui diuines est

lvi

in misa Dives est inhabundanti ḡra. Eph. 1. h̄m diuicias ḡre eius. que suphabundat in nobis. Item est d̄ives nobilitate cognitōis. Ro. 11. D̄alitudo diuiciarū sapie et scientiae dei. Dives est magnitudine glie h̄est. 1. oñdit diuicias glie regni sui ac maḡtudinē et iactantia. Cuins diuicie tante sūt autoritat̄ ut om̄es homies qui diuites sunt. eius diuiciis sūt diuites. 1. Re. 2. d̄ns paupem facit et ditat. Prover. 10. bñdīstio dñi d̄m̄tes facit. Itē sine eo q̄libet est paup. Job. 1. d̄ns abstulit sicut dño placuit. ita facta est Largit aut̄ deus hominib⁹ sex genera diuiciarū. s. diuicias nature. fortune. corporis. aie. gracie. et diuicias glorie. diuicie naturae sunt amunes. mudi. s. machina cum suo ornatu. celū cū syderib⁹ et omni suo ornatu terra. ignis. aer aqua. et omnia que in eis sūt. q̄ dedit deus in misteriū cunctis genib⁹. vt dī Deu. 4. diuicie fortune sūt. pecunia. possessiones mancipia. et bestie. de quib⁹. ps. omnia subiecta sub pedibus eius oves ēc. Diuicie corporis sūt. generositas. originis. sanitas fortitudo. et pulchritudo. et ordinata mēbroz̄ distindio. Gen. 2. Formauit deus hominē de limo terrae. diuicie aie sunt virtutis sensuū. trascibilis. v̄tus amativa. ars ingenii. voluntas. intellectus. et memoria. Exo. 4. Quis fecit os hominis. aut q̄s fabricatus est videntē et tecū. nōne ego. Diuicie ḡre sūt. fides. spes caritas. fortitudo. tpacia. iusticia. prudencia. sciencia. sapientia et intellectus. atq̄ r̄ursus amicitia honor laus. et fama de quib⁹ omnib⁹ dīc aplūs. 1. Cor. 4. Quid habes homo q̄ nō accepisti. diuice glie sunt apta dei visio. dulcis ipsius amor. secura tranquillitas et angeloz̄ assortium. que esse adeo dicit aplūs Ro. 9. oñdit diuicias glorie sue in valis misie. que p̄parauit in gliam. patet igit̄ q̄ omne genus diuiciarū a deo est. Proi. 8. mecum sunt diuicie et glia vt ditez diligētes me. et thzaires eorū repleam. C Qui hēbat villicū: villicus nomē habet a villa et dicit̄ custos ville. aut dispēsator bonoz̄ ville domini sui. quē nos itonomū vel gastaldū dicē possum⁹. Ex quo appet h̄m Am. q̄ nō sūt villici dñi. s. potius alienarū facultatū dispēsatores. Et nota q̄ q̄libet h̄o est villic⁹ dei. cui triplex villa amissa est gubernāda. et fruct⁹ ipsius dispēsare prudēt mandatū est. p̄ma villa ē mūdus iste. cui⁹ fructus sūt bona tpalia. que q̄libet debet custodire ne alteri rapiat. et sibi amissa seruis dñi distribuere. Sed a villa est corpus p̄pū. q̄ custodiendū est ne p̄ qnq̄ portas sensuū mors igrediat̄ ad aiaz. ire. 9. m̄es in gressa est p̄ fenestrās nr̄as. bene custodiebat corp⁹. Job. dīc̄s

26

Sermo

31.ca. pepigi sedus cum oculis meis ne cogitarez quidē de vir-
gine Gre. ne incaute respiceret qđ postea iuratus amant. bona
etī ipsius corporis. vt sanitas fortitudo etī dispēsanda sunt ad
dei huius et honorē. Tercia villa est aīa que a p̄uis cogitatio-
nibus custodiēda ē cuī oēs v̄tutes dissibui dñt ad dei cognitōez
et amore Quā vero frēqnter male custodiunt iste ville. ideo se-
cundo ponit villici accusatio: Et hic dissamatus est apud illū
Aug. culpa publica sceleris. non indiget strepitu accusatoris.
talib eīm culpa seipam accusat. Et glo. sup Gen. Evidēcia pa-
trati sceleris nō indiget clamorē accusatoris. qz vō p̄ta n̄a se
publica deo. id in causa ista corā deo ip̄a v̄scēda corā deo. Ro. 2
testimōm reddente illis v̄scia eoꝝ. a mē lemnitē cogitationū ac
culatiū. aut etī defendētū in die cū iudicabit dñs occulta cor-
dium. Igīt etī taēte lingua. scelera peccatiū p̄tōrē dissamāt
et testis est v̄scia: D. Quasi dissipasset bona illius: bene
dicit q̄si dissipasset. et nō absolute dissipasset qz nullus q̄tūcūp
p̄tōr sic p̄t dissipare bona sibi a deo collata. qn deus ea redu-
cat in aliquē bonitatis ordinē. Si eīm aliquis ita male vixerit.
vt bona sibi collata dissipauerit. nō v̄tendo eis ad debitis finez
vite eterne. tñ hāc ip̄am dissipatōez deꝝ reducat in bonū iusti-
cie pumēdo p̄ p̄tēs vt dīc. aug. a nota q̄ mal⁹ v̄slic⁹. 1° dissi-
pat bona t̄palia aliena rapiendo. v̄suris. furtis. et rapinis. dis-
sipat etī p̄pria expendendo in luxuriis. commissariib⁹ in
pompa mūdi. castis munitōib⁹. eq̄tatiib⁹ et aliis supfluis Lu-
15. dissipauit subaz suā vimendo luxurias. Itē dissipat p̄tōr bo-
na corporis dū vti fortitudie ad bella saitatem ad vēneřa pulchri-
tudine ad vanā. Gre. de āgelicis. heu q̄ generosos vultus dy-
bos rapit. Ille i. murus ierlm dissipatus est. corpus murus
est aī. p̄ cuīd dissipatōez ingrediūt ad aīam vīcia. eccl. 10. q̄
dissipat sepe mordet eū coluber. Itē dissipat p̄tōr bona ter-
re ville. s. aīe ingenii nāq et arte quib⁹ debuisset p̄pam vitam
discutere dissipat in terrenis merchācis v̄tute amatiuā. q̄ tot⁹
debuisset ad purū tendere dei amore. dissipat p̄uis occupacētis
Job. 17. cogitacēs mee dissipate sūt torqntes cor meū. heu q̄
nobilia ingēnia multoz hoīm vīdem⁹ dissipari implicacē tpa-
lis luci. q̄ie si intenderēt dūime cogitacē. neq̄ arist. excelluit
set vīs ex ip̄lis. artē rursus iuēnit et industria m exagitādīz
vīs subtūliss. mercationū. sic vt cū etī p̄tēm faciūt vīdeant
se esse iustiā. Itē v̄tute pulcherrimā amore iqnāt occupacētis
pessimis. Ihet. 10. dūlumpserūt iacob et deus eius dissipauerit

3º ponit villicato ad iudicium: et vocavit illum: vocat deo pectorum
 triplacit aliquum per exteriorem predicatoris monem. aliquum per internam
 inspiracionem. cui pectorum substituit se ante deum. et discutit quodlibet in hoc
 mundo vixerit. aliquum tandem vocat uniusquecum in morte: et ait illi:
 tria bona dixit Christus pectori magne angustie et anxietate. que si
 continue auribus nostris insonuerint. nullo modo peccabimus. pectorum
 est rigidus reprehensionis: quid hoc audio de te. quare de te au-
 dio talia. de te namque sic dotato munere gloriam. puerum bimbi-
 dicione. substituto dispensatore meaz rerum. quem audio clamore
 de terra resonante. tam illegalitate. tam horribilia stelera. tam an-
 tiqua vicia. tantorum dissipasti tristitia. inquantus corpus. animi pec-
 eatis inueterasti. propterea audiuit deus et sprevit. et ad nihilum rede-
 git valde Israhel. E. Secundum vobis est anxii timoris: reddite
 ratione villicatois tue: Non vobis tremendum. o verbum anxium. o vobis
 durum discussionis districte. quoniam exigetur a nobis ratio de occultis
 cordium cogitationibus. de quibuscumque etiam otiosis monib[us]. de cunctis
 nostris actionibus. tunc apti erunt libri celestes. tunc aptus erit liber
 conscientie. in quo leger memoria quocumque cogitauit. dixit et fe-
 cit. tunc examinabuntur facta. tunc discutietur ratio vite nostra. huiusque
 futurus est securus in illo examine. quoniam patet que nunc latent ar-
 guente luce. Tertium vobis est amari doloris. ita enim non poteris vil-
 licare: in futura enim vita tollitur omnis villicatio. ita ut ulterius
 nec bene male possit operari. magnus igitur dolor est aie quoniam pri-
 mante hora mortis audit sibi dicitur. quod ulterius villicare non pos-
 sit. puto quod totum mundum daret. ut sibi accederet spatium unius hore
 quo peniteret. et aliquid boni ageret. sed non dat sibi. quod Christus illud
 reddidebat Romani est. et non exercende villicatois. Audiamus igitur
 hec tria. verba severi iudicis. et ante iudicium penitus iusticiam. ut
 non peccemus. Dierum 22. terra era terra. audi bimbi domini. Dierum
 38. audi et bene tibi erit. Legitur quod abbas quodam bona monasterii
 dissipauerat. multaque pars erat onerata. ad quem affirmantur ve-
 nit inueniens quodam albis idutus dices. sitis patris domine abbas die
 tertio mecum venire ad dominum meum redditur. roborum unius vite vere
 quod ille interrogauit. et quod est dominus tuus ad cuius me citas iudicium at ipse
 dominus inquit est. quod fecit celum a terra quibus audiret abbas ille substituit
 vestimenta facie ad pie et anxiem fles et geminas quod dum sui isolarentur. quod
 esset spes salutis a medicis causasque iniusticie perquireret. nihil lo-
 quebatur. tandem vero importunitas deuidens precibo ad dei inquit
 iudicium etiam visibiliter die tertio vocatus sum et mihi dicis
 quemque tristaris horribus quod eum amitis ad puniendas. respondit Christus non
 esse age de parte. sed roborum reddidebat eo igitur dissipante penitentem. venit ad

Sermo

eu die 3° prior inuenis. venire inqt dñe abbas eam⁹ ad dei iudicium. surrexit ille de lectulo a mēbris infirmis sequebat angelum cūq; ad mediū domus venisset nō se temens p debilitate cedit retrosum & fractis cervicib⁹ emisit spm qui stat⁹ ad dei est rapt⁹ iudicium nā vt dic Xu. i h̄mone in oecetū hac q; ppe anim aduersione impius puit. vt moriēs obliuiscat̄ sui. qui dū viueret oblit⁹ ē dei ḡ dū tpus h̄em⁹ open⁹ bonū ſe. Scda para

ad fugiendū iudicium. & tria facit. pmittit em̄ mē tis anxietas: ait at̄ villicus intra ſe: intra ſe loquit̄ quia nullū in caſu iſto iuenit amicū quē diſulat: quid faciā qz dñs me⁹ auſert a me villicat̄. Cris. fidelis dispēſator q de ppa dispensacōe dſidit. desiderat cū paulo diſſoluī. et eē cū xpo. is autē cuius ſūt vota terrena anxiāt in exitu. Job. 31. qd faciāt cū ſurrexerit dñs ad iudicium. et cū qſierit quid rſidebo ei: fodere nō valeo. Cris. impotentē eſſe in ope crimē eſt vite inher̄tis. nō em̄ timeret ſi qſuewſſet affectare labores. duob⁹ aī mo/ dis indigēs potest acq̄rere neceſſeria aut opando qd iſte nō po/ terat. vñ dixit. fodere nō valeo aut mēdicādo qd iſte erubet̄ / bat. vñ ſubdit: mēdicare erubet̄: qz alii ipſe largiri qſueve/ rat. Seneca nihil inqt carius emiſt. qd p̄cib⁹ impetrat. If Considerāndū eſt. qz in alia vita nec anima potest bona opari. quib⁹ adiuuet ad gl̄ia. nec ipſa bona potest ab aliis mendis / compatur eſtati. alia vero vita ſimilia eſt hyemi. in qua qlibet accipit quod eſtau acquiſiuit. ppter quod pigtum hominē hor/ tatur Salomon Prover. 6. vade ad formicaz o piger. & diſce fa/ buz ſibi. vñ Cris. vita pñs hēt exercitiū mā datoz. futura vere ſolatiū. ſi nihil opatus eſt hie fruſtra in futurz ſperas. Nec po/ virgiues que petet̄ oleum a prudentib⁹ repule ſunt. ſed nec diues epulo mēdicās guttā aq recipit. alii etiā volet̄ ingredi nuptias celstes. cū rubore nichil ſūt diſct̄ xpo. amē dito vobis emat nec eſt ibi venditor. Ite nec pōt aciſe mutuo. Ite nec al teri cambiare. vnde Cris. quilibet ſuā auerlationem vt tunicaz induit non eſt eam exuere. nec alteri cambiare. hec igitur et eau/ ſa quare erubenduz eſt in alia vita mēdicare. qua nō datur mēdicāt̄. ſiue em̄ i alijs petat dono elemosine ſiue p̄tio. ſiue